

joc complicat pe care-l desfășoară personajele piesei”.

Analogia dintre dramaturgia lui Gorki și Brecht apare în acest caz evidentă.

Dezinteresul lui Brecht pentru captarea atenției spectatorului prin mijloace artistice necontingente cu esența filozofico-socială a piesei se impune ca primă caracteristică a teatrului epic. Nu subiectul este cel care trebuie să rețină interesul spectatorului ci evoluția sinuoasă a personajelor și mesajul pe care-l deșteaptă, nu pe linie emotivă, ci rațională, în rindurile sălii. De aceea nu putem fi decît de acord cu puñc-tul de vedere exprimat de Boris Zahava, atunci cînd se referă la modalitățile folosite de Brecht în piesa *Galileo Galilei*, în care dramaturgul introduce înaintea anumitor tablouri mici plancarte ce povestesc subiectul tabloului următor: „În cazul de față, ca și în multe altele, Brecht urmărește o problemă deosebit de grea pentru un dramaturg: să concentreze atenția spectatorului prin mijlocirea esenței faptelor descrise. Putem afirma că, dacă în cazul unei piese nu deosebit de profunde, dar avînd o intrigă exterioară interesantă, atenția spectatorului se concentrează pe o orizontală ce se întinde la suprafața faptelor descrise, în cazul pieselor lui Brecht, airdoma pieselor gorkiene, atenția spectatorului fixează o verticală ce pătrunde în miezul faptelor prezentate și al caracterelor zugrăvite”.

Boris Zahava ne atrage atenția asupra unui drum mai puțin bătătorit de cercetare a operei brechtiene. Este evident că regizorul sovietic nu epuizează problema ci sugerează numai cîteva puncte de reper în jurul cărora s-ar putea polariza atenția cercetătorilor creației dramatice a lui Brecht. Nu ne îndoim că într-un viitor apropiat vor fi obținute pe acest plan noi și interesante rezultate.

Sărmane Shakespeare !

Predilecția pentru psihanaliză s-a dovedit, cel puțin în ultimii cîțiva ani, proprie scriitorilor americani. Fie că e vorba de roman (chiar și de cel polițist), fie că e vorba de poezie sau dramaturgie, sursa de inspirație se păstrează cu constanță în limitele științei create de Freud. Fenomenul acesta a deter-

minat chiar pe unul dintre cercetătorii literaturii americane contemporane să ajungă la concluzia că „americaniil il descoperă abia astăzi pe Freud”. Boala psihanalizei, departe de a rămîne un pericol al literaturii, s-a transformat într-o adevărată epidemie ce contamînează astăzi cu virulență și celelalte domenii de artă printre care și teatrul. Unul dintre contaminați, regizorul Paul Backer, a prezentat recent pe scena teatrului studentesc Baylor un *Hamlet* în concepție psihanalitică. Drama nefericitului prinț al Danemarcei a căzut pe planul doi, spectacolul urmărînd cu intransigență „evoluția sufletească” a eroului shakespearean. În conformitate cu originala concepție a regizorului, *Hamlet* este prezentat spectatorului la modul „descompus” în cele trei elemente care, în virtutea aceleiași concepții, i-ar da consistență. Astfel, cele trei elemente constitutive ar fi: Hamlet filozoful, predispus la paricid, Hamlet gentlemanul vesel și Hamlet arțăgosul. În viziunea scenică a lui Backer, cele trei elemente îl urmăresc pas cu pas pe Hamlet, mimînd suferințele și zbcuciumul său. Așadar, celebrul monolog „A fi sau a nu fi” este spus pe fundalul unui dans mut, lipsit de orice armonie și care se rezumă la o gestică obositoare și fără îndoială inutilă... Exemplele pot fi multiplicatc. Ar fi inutil însă. Hamlet, operat pe viu cu bisturiul acestei psihanalize sui generis, nu ne poate trezi decît mila dar și indignarea pentru profanarea unui patrimoniu literar de valoarea celui shakespearean. Americanii au dovedit cu numeroase prilejuri admirația lor pentru marele Will. Era de așteptat ca în numele acestui sentiment, pe deplin justificat, experiența (a se citi fantezia morbidă) a lui Paul Backer să fie condamnată cu asprime. Din păcate, lucrurile nu s-au întimplat astfel. S-au găsit și capete luminate, care să califice spectacolul drept „o experiență” interesantă și îndrăzneată ce merită a fi pe larg popularizată și pe scenele teatrelor profesioniste.

Sărmane Shakespeare, pe ce mîini ai încăput !

V. D.

Știri din...

U. R. S. S.

● Cabinetul de istoria dramaturgiei sovietice din cadrul Societății Teatrale Ruse a luat de curînd inițiativa revalorificării